

Filo Rodríguez en eskuetan, bordauak artelan

Aurreko alian aitxatu genduan modura, eskuz bordatze kontuetan bi erakustaille ezagutu ditxu Ermuak: Elisa Albizuri merezitxako lekua ein geuntsan juandako hilleko orrixetan eta Filo Rodríguez en txandia da oingua.

Filomena Rodríguez Rubio Ermuan jaixo zan 1906ko otsailaren 26xan. Aitxa Pedro, neskatua jaixo baiño aurretik bere jatorrizko Béjar herritik etorritxa, Eusko Trenbidetako Konpañian euan enpliauta; Ruperta ama, Salamankakua zan baitxa, Villagómezekua honen kasuan. Izelaiaeta kaleko 14an munduratu zala diño bere jaio-tza agirixak, etxe horren beheengo pisuan. Andra-gizonak bigarren seme bat izatiaz gain, etxekotzat hartutako beste bat hazi eben, Angel, gerora Ermuko algua-zilla izango zana.

Gazte zala hil jakozan Filori aitxa eta Manolo anaia, sasoi baten Bandako bonbojolia izandakua. Odolekuak izan ez arren, Filomena eta Angel anai-arreba modura hazi ziran; izan be, Ruperta amak *"mi Manolo y mi Angel"* esaten eban mutil bixak aitxatzerakuan.

Ilñora ikastera juan barik, ikaragarrixa zan andra honen dibujorako erreztasuna, ezinbesteko bordatzeko or-

duan. Buruz etarutzen zitxuan muestrak eta bere eskutik zuzenian dibujatzen zitxuan lora, inzialak zein zenefa korapillatsuenak; ha kalko urdiña erabilli kalkatzeko... sekula bez holakorik! Ez ekan premiñarik, berezkua ekan-eta. Haren eskuetatik pasatzen zan traputxorik maxkalenari be, atentziñua deitzeko moduko biharrak eitxen zotsazen. Bene-benetako artelanak haretxek!

Urrezko eskuak

Herritik kanpora be bere biharron barri zabalduta, Zarauzko zein Eibarko bezero ugari zitxuan, beste zeregiñik barik enkarguak eitxera etortzen jakon aberats-jendia. Roteta saltzaille zarauztarra sarri-sarri presentatzen jakon tela saltzera eta haretxi erosten zotsazen, tela merkiak zein hobatxuauak, danetarako bezerixia ekan-eta. Tolrá-zko kotoi-tela edarretan, ezin hobeto luzitzen eben gau eta egun ekinda Filo guriak bordautako festoiak, gaileta-



Filo Rodríguez, erdi lo be bordatzeko gauza zan.

festoiak, motak, matizauak, arenillak, filtiréak, bainiak...

Arratsaldero, ikasle aldratxua juaten jakon trenbide ondoko bere etxera. Andra gaztiak lehelengo orduan eta eskolatik urtendakuan neskatuak, merixendia jateko ixa astirik barik. Eskuak garbitxu eta bertan illuntzira arte, etxe osteko miradorran argitxasuna aprobetxauaz eta bide batez Estaziño zein Kamiñu barrixeta-

ko harutz-honutza zainduaz. Errosarixua egunero erreza bihar izaten eben, bere ustetan kalterik ez zotsiela eingo eta deskuidau ezkeror 15 misterixuak! Berbaltsua zan, arratsalde osua ipoiñak kontatzen emoten eban, asko eta asko berak asmautakuak. Bere abots gozuakin, neskei Santuen bizitzen gaiñeko liburuak irakurtzeko ohitxuria ekan, arratsaldepa ezin hobia zalakotan.

DQ
Mouth

OSASUNA ETA EDERTASUNA
ILEAPAINDEGIA
ESTETIKA

Marfil

FISIOTERAPIA

943 17 28 09
Goienkale, 12 - beheka

Infreñu
Taberna

Kardenal Orbe plaza
943 174584
www.infreñutaberna.com

“Filo, dibujauko dostazu hau?” entzundakuan, bere bastidorra laga baztarrian eta trabauta zeunari laguntzera juaten zan. Haren ikututxuak urregorrixa balixo gero! Beran biharra eskuzkua zan hasi eta amaitxu arte, eta ondo einda gustatzen jakozan: azken izara barrera be, bainikiakin edo albo-puntada fiñakin errematatzen erakusten eban. Bera lakoxe kuriosia, bordautakua ez zikintzeko, egin ahala tapatzen juaten zan, bera telia jositxa amaitxutako biharra gaiñetik. Ikasliok alde eindakuan, gabara artekua eukitzen eban: esaten dabenez, erdi lo be bordatzeko gauza zan.

Bandera ikusgarriak

Harixa gora, harixa behe-
ra kategorixako esku-bihar-
rak eitzen zitxuan. Entzute
haundikuak dira bere man-
telak, platera ipintzeko le-
kua ez beste dana bordauta
ekenak eta, zelan ez, herri-
rako eindako 3 banderak:
Musika Bandiandako, Acción
Católicandako eta Udal-
andako. Enkarguz josi zitxuan
hirurak, urre eta zidar-hari
karuenetakuekin. Bandiana,
detaillera eindako Santa Ze-
zilian irudi zoragarri bate-
kin, 1954an josi eban Ban-
diak 50 urte beteeran. Ha-
ren aurretik amaitxu eban
Udalan karmesí koloreko
banderia, maixutasun ikara-
garriakin herriko harmarri-
xa zedazko telan bordauta
dakarrena; urtietan Santi-

xauetan zein egun haundi-
xetan alkatiak eruan izan
dau. Daken balixuagaitxik,
banderok ondo gordeta da-
goz: eindako biharraz gain,
gaur egun eziñezkua izango
zan horrek tela klasiok to-
patzia eta, nahitxa be, ezin
izango zan erabillitxako ha-
rixen parekorik erosi. Bor-
datze kontuetan larregi ai-
tzeko premiña barik bista-
kua da hārek dakezen biha-
rrak, siñistu be eziñeko per-
fekziñuakin einda. Bordau
zitxuanetik 50 urte inguru
pasau dira eta ez dake hari-
txo bakar bat solte!

Bere ikasle izandakuen
akorduz, banderok borda-
tzen hillabetiak emon zi-
txuan, urrezko harixak kon-
tu haundixaua eskatzen da-
belako: telia zulatzen dabe-
nez, lehelengo hari korrien-
te batekin betetzen eban re-
llenua eta gero haren gaiñe-
tik josten eban urrezko hari-
xori, ertzetan puntada bat-
zuek emonda errematauta
geratu zeixan.

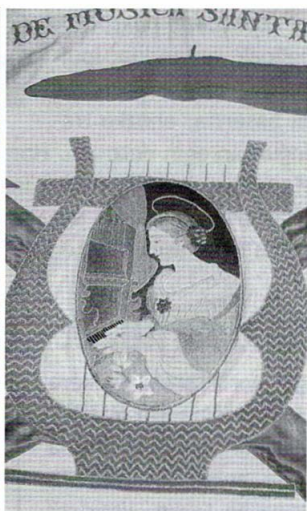
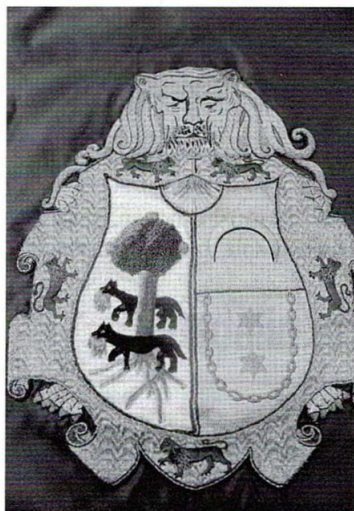
Erlojuari eta denporiari
begitxu barik, begixak min-
du arteko biharra ein
arren, hutsa kobratzen
eban, ez zekixan eindakuari
baloria emoten. Gitxi bihar
arren, urte estuak pasau zi-
txuan, gaixorik ama eta pre-
miña txikixenei aurre ein

eziñik. Elizkoia eta fede
haundiko andria zan; goize-
ko 7etako meziari gitxitxan
eingo zotsan kale. Monja ein
eta konbentura sartu guran
urtiak emon zitxuan, baiña
ama bizi zan artian haren
onduan egon zan. 58 urte zi-
txuan ama Ruperta hil za-
nian eta gazte-gaztetatik
amestutakua bete eban: Du-
rangoko Salesen klausura
Monastegian sartu zan, Jose-
fa M^a izena hartuta.

Komunidadeko monja
ahizpeei bordatzen erakutsi
zotsien eta gerora haxe izan
zan diru-iturri garbixena. Sute
baten ondorixoz kon-
bentua kiskalduta geratu za-
nian, edarra nasaitua izan
ziran bordauoi esker irabazi-
txakuak.

Klausuran 21 urte emon
zitxuan, azkenko lau urtiak
makalik, bere bordau mai-
txiok eiñ eziñik. Durangon
hil zan 1985eko urriaren
26xan, bihar dan moduan
zainduta eta komunidadea
guztian kariñua lagun. Berak
eindako biharra ikusi bai,
eta zer pentsatua emoten
dabe: zenbat artista dago
baztarretan, zenbat etxe-
hormen ezkutuan, bihar dan
moduko errekonozimientua
jaso barik! Doiala hamendik
guria, Filo!

Estibalitz González



ARTARRAI OPARI DENDA



Goienkale, 5 • Telf. 943 17 44 19
ERMUA

OUTUMURO KAFETEGIA

- Kafe bereziak
- Aukera handia **TE** eta **INFUSIOETAN**
- Tarta bereziak

• *Astelehenetik ostiralera 9etan
zabaltzen dugu*



**IMH
Elgoibar**

**ingeniaritza
imh**

HEZIKETA ZIKLOAK eta TXANDAKAKO INGENIARITZA



Ate irekiak **MAIATZAK 29**
(11:00etan)

IMH- Elgoibar-Tfnoa.943744132 imh@imh.es-www.imh.es